

tetsbegreb, idet der især er peget på, at det ikke er hensigtsmæssigt, at loven kun tillader valg mellem hel pension eller afslag på pension, således at der ikke findes nogen mellemløsning.

Som den væsentligste begrundelse for en *forhøjelse af invalidepensionsniveauet* fremhæves, at invalidepensionisten — i modsætning til folkepensionisten — befinder sig på alderstrin, hvor det er normalt, at den ikke-invaliderede har almindelig arbejdsindtægt. Da det i almindelighed må antages, at den invaliderede har de samme behov som den jævnaldrende ikke-invaliderede, med hvem han naturligt må sammenligne sig, vil et kompensations-synspunkt føre til, at invalidepensionens niveau bør afstemmes efter arbejdsmarkedets niveau. Dette kompensations-synspunkt betyder et væsentligt brud på det forsørgelsessynspunkt, som den gældende invalidepensionsordning primært bygger på. Samtidig fører synspunktet til, at et således afpasset invalidepensionsniveau bør bortfalde ved det fyldte 67. år og afløses af folkepensionen, svarende til, hvad der er normalt på dette alderstrin.

Det må imidlertid anses for væsentligt, at invalidepensionsordningen også tilpasses efter et revalideringssynspunkt, således at den enkeltes revaliderings- og behandlingsmuligheder søges fremmet mest muligt med henblik på, at vedkommende i videst muligt omfang sættes i stand til at klare sig selv. Det vil derfor være betænkeligt, såfremt det normale invalidepensionsniveau overstiger selv et lavtlønsniveau, idet det i så fald ville blive vanskeligt at motivere i hvert fald personer fra lavtlønnede grupper til revalidering. Dette synspunkt mister dog sin betydning, hvor der er tale om personer med så svær invaliditet, at revalideringsmuligheder i praksis ikke er til stede. Det kan heller ikke anføres med samme vægt, for så vidt angår ydelser, som efter deres begrundelse skal dække særlige udgifter, der er en følge af invaliditeten, og som ikke-invaliderede derfor ikke har, som f. eks. bistands- og plejetillægget.

I forbindelse med overvejelserne om et højere pensionsniveau må det også tages i betragtning, at en fremtidig udvidet tillægspensionsordning evt. vil komme til at indeholde sikring mod invaliditet, således som det er tilfældet i Sverige. Det må imidlertid være rigtigt, at den hele befolkningen omfattende, af det offentlige finansierede invalidepensionsordning sikrer de invaliderede den erstatning for følgerne af erhvervsevnenes nedsættelse eller bortfald, som skønnes rimelig og økonomisk mulig, og at muligheden for en fremtidig overbygning på invalidepensionen i form af tillægspension ikke virker hæmmende på en i øvrigt velbegrundet forbedring

af den offentligt finansierede ordning. I forbindelse med gennemførelsen af en forhøjelse udover niveauet for folkepensionen (og enkepensionen) må man dog have i tankerne, at der, såfremt en tillægspensionsordning som nævnt fremtidig skulle blive indført, vil kunne blive tale om reduktion eller aftrapning i den offentligt finansierede pension eller dele heraf som følge af samtidig udbetalt tillægspension.

Hvad angår *invaliditetsbegrebet* går de gældende regler ud på, at en pensionist er berettiget til invalidepension, såfremt erhvervsevnen må anses for at være nedsat til omkring $\frac{1}{3}$, eller såfremt erhvervsindtægten svarer til invalidepensionens beløb (den såkaldte kronegrænseregulering). Afgørelsen træffes ud fra en samlet lægelig-erhvervsmæssig vurdering, og der lægges ved invaliditetsbedømmelsen vægt på en række forskellige momenter af betydning såsom pågældendes alder, livsstilling, bopæl, udsigten til evt. forbedring eller forværring af invaliditeten og arbejdsmulighederne. Disse betingelser er afgørende såvel for berettigelsen til at opnå som til at bevare pensionen. Invaliditetsbegrebet er således særdeles smidigt og kan vanskeligt tænkes smidigere, så længe loven kun kender de to muligheder: tilkendelse af hel pension eller afslag på pension.

Ved tilkendelse af pension har den gældende ordning, der som nævnt ikke rummer mulighed for nogen mellemløsning, i praksis ofte den virkning, at bedømmelsen i visse situationer bliver for mild, d. v. s. at der gives ret til fuld pension, uanset at pågældende med sin resterende erhvervsevne evt. ville være i stand til at klare sig med et mindre beløb. I andre situationer gives der omvendt afslag, uanset at det står klart, at den pågældende på grund af invaliditeten ikke er i stand til at klare sig uden støtte, omend denne ikke behøver at være på pensionens størrelse.

Med hensyn til frakendelse af pension medfører dette enten-eller, at pensionisterne ikke udøver erhvervsmæssigt arbejde i muligt omfang, idet de frygter derved at miste pensionen. Herved forspildes eventuelle revalideringsmuligheder, ligesom driften af bestående og opbygningen af nye beskyttede virksomheder hæmmes.

Det foreliggende lovforslag tager på alle afgørende punkter hensyn til den ovenfor nævnte argumentation for et højere invalidepensionsniveau, samt til kritikken af invaliditetsbegrebet. Forslaget indeholder regler om en *graderet pensionsordning*, hvorefter berettigelsen til 3 pensionsstørrelser afhænger af graden af erhvervsevnenes nedsættelse: Til invaliderede, som er helt erhvervsudygtige eller